

Stichting Het Zuidelijk Toneel

Geadviseerd subsidiebedrag: € 2.022.500

Gevraagd subsidiebedrag: € 2.022.500

Over de instelling

Stichting Het Zuidelijk Toneel (hierna: Het Zuidelijk Toneel), podiumkunsten, theater, Tilburg

Het Zuidelijk Toneel is een middelgroot theatergezelschap dat onder de noemer 'opwindend volkstheater' voorstellingen maakt voor de grote en kleine zaal en voor festivals. Haar werk is naar eigen zeggen artistiek hoogstaand, geëngageerd en entertaining. Met een combinatie van 'fun en fictie' – humor en ernst – probeert ze grip op de complexiteit van deze tijd te krijgen en pijnlijke onderwerpen dragelijk of bespreekbaar maken. In subsidieperiode 2021 - 2024 is de directie volledig vernieuwd.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.12 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Het Zuidelijk Toneel een subsidiebedrag toe te kennen van € 2.022.500.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het Zuidelijk Toneel heeft in de subsidieperiode 2021 - 2024 een behoorlijke artistieke ontwikkeling doorgemaakt. In het advies voor subsidieperiode 2021 - 2024 was de raad kritisch op het werken met thema's. De afgelopen jaren heeft de instelling het aantal daarvan teruggebracht. Ook is de nieuwe artistiek directeur steeds meer op de voorgrond getreden, wat het profiel van de instelling ten goede is gekomen. De voorstellingen hadden een vlotte, herkenbare stijl en de bewerkingen van repertoire waren interessant.

Voor de subsidieperiode 2025 - 2028 heeft Het Zuidelijk Toneel een aansprekend plan geschreven, waaruit plezier en geestdrift spreekt. De instelling maakt duidelijke keuzes en start vanuit een interessant vertrekpunt: volkstheater. Haar definitie van 'het volk' is duidelijk: een heterogene groep mensen die niet allen dezelfde cultuur, afkomst, opleiding en sociaaleconomische achtergrond delen, maar een groep mensen die iedere dag met elkaar moeten uitvinden hoe samen te leven en iets voor elkaar te betekenen. De geplande voorstellingen maken nog

niet helemaal duidelijk op welke manier zij volkstheater representeren en wat zij op het publiek willen overbrengen, maar de gekozen richting om haar werk voor een zo breed mogelijk publiek aantrekkelijk te maken wekt vertrouwen. De raad waardeert het dat de instelling zich duidelijk durft te profileren.

Met de nieuwe artistiek directeur heeft Het Zuidelijk Toneel een stevige opvolger gevonden. Na een periode waarin het gezelschap werd geleid door een intendant die zelf niet regisseerde, zorgt de keuze voor een artistiek directeur die gezichtsbepalende voorstellingen maakt voor een sterke herprofilering. Het valt de raad wel op dat de instelling zeer veel plannen en ambities heeft – ze wil veel voorstellingen maken, zorgen voor de omgeving, grip krijgen op het publiek in het land en duurzaam produceren. De raad waardeert de ambities, maar het roept ook de vraag op of de instelling niet te veel wil en of alle ambities haalbaar zijn.

Voor de subsidieperiode 2025 - 2028 kiest Het Zuidelijk Toneel voor een breed palet aan makers, die beter bij elkaar passen dan in het verleden. Het vaste spelersensemble is sterk en sluit goed aan bij de voorgenomen producties. Ook de langlopende samenwerking met theatermaker Jetse Batelaan van Theater Artemis is passend. De instelling wil een bredere samenwerking aangaan met Vlaanderen, wat past bij haar profiel. De bestaande samenwerking met het paleis uit Antwerpen is sterk en deze zet ze in subsidieperiode 2025 - 2028 voort.

De ambities op het gebied van talentontwikkeling zijn vrij summier beschreven. De instelling richt zich vooral op midcareer makers en oudgedienden. De raad waardeert het dat zij de ruimte krijgen om zich verder te ontwikkelen. Jonge makers zouden nog meer aandacht mogen krijgen. De verbinding met het Makershuis Tilburg en productiehuis PLAN is daarbij positief.

Maatschappelijke betekenis

Het Zuidelijk Toneel begon subsidieperiode 2021 - 2024 met een veelheid aan samenwerkingen, coproducties en thema's. In de loop van deze subsidieperiode is de instelling gericht gaan kiezen, wat een grotere focus opleverde op het gebied van samenwerkingen met makers en instellingen en met maatschappelijke partners gerelateerd aan een thema. Door het brede spectrum aan activiteiten en samenwerkingen was de diversiteit van de projecten maar ook die van de makers groot. Via voorstellingen werden thema's als cultureel diverse helden en bestaansongelijkheid aangekaart. De instelling had in subsidieperiode 2021 - 2024 moeite met het vinden van divers personeel voor haar organisatie, wat de raad in een stad als Tilburg bevreemdt.

In subsidieperiode 2025 - 2028 investeert de instelling stevig in de eigen regio. Zo start ze een vierjarig traject waarin amateurspelers uit verschillende regionale amateurgezelschappen een plek in de voorstellingen krijgen, waarmee ze aansluit bij de lokale amateurtheatertraditie. Ook verweeft ze de Brabantse

carnavalstraditie in haar plannen. In periode 2025 - 2028 zet de instelling zich in voor (stille) armoede in de regio, door een samenwerking met Quiet Nederland, een organisatie die zich hiermee bezighoudt. Samen hebben zij de ambitie om in 2028 bij alle voorstellingen tien procent van de stoelen aan te bieden aan leden van Quiet, voor wie theaterbezoek niet vanzelfsprekend of zelfs onmogelijk is. Ook onderzoekt ze de mogelijkheid om structurele afspraken te maken met De Voedselbank, het Armoedefonds en het Nationaal Fonds Kinderhulp.

Toneelklassiekers zijn de voornaamste artistieke inspiratiebronnen van de instelling. Uit de plannen wordt echter niet duidelijk hoe haar bewerkingen aansluiten bij de behoefte om 'fun en entertaining' te zijn en welke verbinding wordt gelegd met de maatschappelijke betrokkenheid die zo duidelijk uit de plannen blijkt. Kortom, op welke wijze passen de bewerkingen van de canon bij het vernieuwde profiel van het gezelschap?

Het Zuidelijk Toneel legt in haar plannen een grote nadruk op duurzaamheid. De instelling ziet zichzelf als aanjager van verduurzaming van de theatersector, waarbij ze zichzelf radicale keuzes oplegt. Zo ontwikkelt ze in 2026 slechts één decor voor vijf van haar zes voorstellingen. De instelling wil de effecten van deze keuzes meten en evalueren, om de lessen daaruit te vertalen naar nieuwe doelstellingen voor 2027 en 2028. Ook wil ze hierover publiceren op de eigen website.

De instelling beschrijft uitgebreid hoe ze haar diversiteitsbeleid voor subsidieperiode 2025 - 2028 vormgeeft. Ze geeft een goede reflectie op subsidieperiode 2021 - 2024, waarin ze bewust voor makers van kleur of met een migratie-achtergrond koos, maar waarbij zij enkel dit ene aspect van hun identiteit met elkaar gemeen hadden. Ze benoemt duidelijk dat ze in periode 2025 - 2028 kiest voor een andere koers, door makers aan zich te binden met dezelfde raakvlakken op het gebied van volkstheater, fun, fictie en duurzaamheid. Dit past goed bij het profiel dat de instelling kiest, al neemt de diversiteit aan onderbelichte verhalen en perspectieven daarmee wel af. Het werken met een vast en gevarieerd samengesteld ensemble van zes spelers is een sterke keuze. Ook beschrijft Het Zuidelijk Toneel uitgebreid hoe ze de diversiteit onder haar personeel wil bevorderen, onder andere door het aanstellen van een diversiteitsteam dat de organisatie aanjaagt op het gebied van urgentiebesef, werving en selectie, 'inclusief schrijven' en representatie.

De instelling gaat in de aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code. Ze gaat in de aanvraag uitgebreid in op sociale veiligheid en borgt het beleid ten aanzien van sociale veiligheid onder andere door een interne en externe vertrouwenspersoon en een intimiteitscoach aan te stellen. Op afspraken over eerlijke beloning wordt in de aangeleverde stukken voldoende ingegaan. De instelling volgt de cao Toneel en Dans en is

aangesloten bij NAPK. Ze zorgt goed voor haar mensen, zoals ook blijkt uit een goed basisuurloon voor zpp'ers, coaches en vertrouwenspersonen. De raad waardeert ook de keuze voor een ensemble van acteurs met vaste contracten.

Toegankelijkheid

In subsidieperiode 2021 - 2024 was het werk van Het Zuidelijk Toneel vaak en op veel verschillende plekken te zien. Als gevolg van het grote en diverse aanbod aan makers en soorten voorstellingen ontbrak het aan een helder profiel waaraan het publiek het gezelschap kon herkennen. De instelling werkte de afgelopen subsidieperiode onder andere samen met jeugdgezelschap Theater Artemis, waarmee ze een heel ander publiek bereikte.

Het Zuidelijk Toneel zet zich op veel manieren in om haar werk voor zoveel mogelijk mensen zo laagdrempelig mogelijk te maken. De keuze om voorstellingen flexibel te maken, waardoor de instelling zowel in de grote en kleine zaal als op festivals kan spelen, is een prikkelende en slimme werkwijze. Hiermee maakt ze haar werk toegankelijker voor een breder en ander publiek. Ook vergroot ze de laagdrempeligheid door toe te staan dat publiek eten en drinken mee de zaal in neemt, te werken met boventiteling en een *language no problem*-voorstelling te maken. De instelling benadrukt hoe belangrijk de rol van identificatie is in het bereiken van nieuw en divers publiek, wat de raad beaamt en waardeert, maar hoe ze dat vervolgens doet blijkt niet duidelijk uit de plannen. Ook benoemt ze niet welk publiek ze nu bereikt en welke doelgroepen ze bedoelt met een nieuw en divers publiek.

De instelling wil in subsidieperiode 2025 - 2028 inzetten op het versterken van haar publieksopbouw door minder versnipperd door het land te spelen. De ambities en de hands-on mentaliteit die ze daarbij toont zijn aansprekend. Zo wil ze per seizoen minimaal twee producties in hetzelfde theater spelen om de relatie met het publiek te versterken en heeft ze de wens om een voorstelling na de eerste bespeeling later in het seizoen nogmaals in hetzelfde theater te tonen. Er is een sterke merkidentiteit en herkenbaarheid nodig om meer en nieuwe mensen voor dezelfde voorstelling te bereiken en daar heeft de instelling nog een slag in te maken. De raad ziet uit naar de resultaten van dit hernieuwde publieksbeleid. Behalve voor Noord-Brabant ziet Het Zuidelijk Toneel zichzelf ook als theaterinstelling in de Culturele basisinfrastructuur (BIS) voor Zeeland. Ze heeft een structurele samenwerking met het Theaterproductiehuis Zeeland, wat de raad zeer waardeert. De instelling heeft daarmee een grote regio te bedienen en kiest daarbij voor sterke culturele partners. Internationaal speelt Het Zuidelijk Toneel alleen in België, wat past bij het duurzame reisbeleid dat de instelling voorstaat.

Bedrijfsmatige gezondheid

Het Zuidelijk Toneel is opgeklimmen uit een zware tijd waarin de werkdruk hoog was, ze een stevig tekort had opgelopen en moest interen op haar reserve. Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling relatief gezond is. Het weerstandsvermogen is aan de lage kant, maar hier is de instelling zich van bewust en ze verwacht dat ze de algemene reserve weer op een gezond niveau kan brengen. Ze blijft echter drie grotezaalproducties maken en heeft grote ambities, wat opnieuw voor een hoge werkdruk kan zorgen.

Het Zuidelijk Toneel licht de toepassing van de meeste principes van de Governance Code Cultuur toe, maar had dit beter kunnen onderbouwen. De raad had graag gelezen hoe de instelling zorgdraagt voor de borging van het bewustzijn van de rol, taken en verantwoordelijkheden van bestuur en raad van toezicht. De raad hecht eraan dat de instelling de toepassing van de code in het eerstvolgende jaarverslag verder heeft uitgewerkt.

Geografische spreiding

Het Zuidelijk Toneel is gevestigd in Tilburg. Binnen de categorie Theater wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.